

Länsstyrelsen
Västra Götalands län
403 40 Göteborg

Remiss – förslag till bevarandeplan för Natura 2000-området Bratten, dnr 511-26027-2012

Bakgrund

Länsstyrelsens bevarandeplan för Natura 2000-området Bratten är ute på remiss.

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund, Sportfiskarna, har tagit del av remissen och önskar lämna följande synpunkter.

Till att börja med vill förbundet kommentera bevarandeplanens huvudsyfte, nämligen att beskriva området med dess bevarandevärden samt de bevarandeåtgärder som kan behövas för att skydda naturtyper och arter. Bland de prioriterade bevarandevärdena anses de djupa revmiljöerna ha högst status. Vidare nämns även pockmarks, mjuka djupbottnar, sjöpennessamhällen samt större fiskarter som hälleflundra och broskfiskar. Efter detta, på sidan 2 i bevarandeplanen, listas tre prioriterade åtgärder för att nå det överordnade bevarandesyftet med Natura 2000: *"reglering av sportfiske"*, *"ankringsförbud"* samt *"uppföljning av efterlevnaden i de fiskefria områdena"*. Från förbundets sida hoppas vi att det hela är en missuppfattning från vår sida, alternativt en felskrivning, när vi tolkar det som att sportfiske och ankring med sportfiskebåtar anses vara två av de tre största hoten mot Bratten som Natura 2000-område. Området är inte minst oerhört trålintensivt, och om det hela inte är en missuppfattning från förbundets sida anser vi att när man inte på något sätt nämner bottentrålningens stora påverkan som prioriterad åtgärd så uppfattar vi att detta underminerar trovärdigheten i hela bevarandeplanen, och helt enkelt gör den gravt oseriös.

Sportfiskarna anser därtill att länsstyrelsen i Västra Götaland ska lyfta bort förslaget om ankringsförbud i hela Natura 2000-området från bevarandeplanen, mot bakgrund av att påverkan från enskilda fritidsbåtars ankring får anses som helt obefintlig med tanke på den mycket intensiva bottentrålningen som sker i samma område. Förslaget är helt enkelt orimligt, oproportionerligt och förefaller dessutom att sakna förankring på länsstyrelsen. Diskussionen kring övriga förslag i bevarandeplanen – som fångstregistrering och formerna för en förvaltningsgrupp – kan inledas efter det att förslaget på ankringsförbud är borttaget.

Bakgrund och motivering

Arbetet med fiskereglering på utsjöområdet Bratten i Skagerrak pågick 2012–2013. Själva processen var väldigt bra genomförd av länsstyrelsen, men tyvärr saknades kompetens i fiskefrågor. Det 120 000 hektar stora Natura 2000-området har på några ställen unika

hårdbottnar i form av raviner, med bland annat korallförekomster. Ravinerna har setts som en sista utpost för svenskt havsfiske att fånga stor fisk, efter decennier av överfiske i Kattegatt och Skagerrak. Under 2013 påstod länsstyrelsen att sportfisket i dessa raviner orsakat stor skada på koraller och andra naturvärden. Flera möten senare, efter idoga påtryckningar från Sportfiskarna, uppvisades så de första undervattensbilderna som påstods vara sportfiskelina insnärjd i korall. En snabb granskning visade dock att linan i själva verket var resterna av ett fiskenä. På samma sätt visades en bild på huset av en havsborstmask, med kommentaren att det var en fiskekrok.

Efter att länsstyrelsen inte kunnat tillhandahålla rörliga bilder utförde Sportfiskarna i juni 2013 en tvådagars grundlig genomgång av materialet, filmat av Göteborgs universitet. I de stora mängder undervattensfilmer från Bratten som Sportfiskarna har gått igenom och fullt dokumenterat finns anmärkningsvärt mycket fiskeredskap i form av bland annat förlorade trålar och nät. Det saknas däremot helt bevis för påverkan från sportfisketackel, men när Sportfiskarna konfronterade länsstyrelsen i frågan ändrade man inställning och menade att det räckte med risk för påverkan för att reglera sportfisket. I nuläget utgör de föreslagna förbudsområdena för sportfisket en mindre areal än yrkesfiskets nyss beslutade förbudsområden, men de utgör ändå större delen av ravinsystemet.

Länsstyrelsen i Västra Götaland har även ansvaret för att ta fram bevarandeplaner för Natura 2000-områden. Bevarandeplaner beskriver bland annat vad som kan påverka ett område negativt samt föreslår skötselåtgärder, och det är i förslaget till bevarandeplan det nu framgår att länsstyrelsen vill införa ett ankringsförbud för fritidsbåtar. Ankringsförbudet är alltså inte kopplat enbart till ravinsystemet där sportfisket i stor utsträckning kommer att förbjudas ändå, utan är föreslaget att gälla i hela det 120 000 hektar stora Natura 2000-området. Området är ett av Nordsjöregionens mest trålintensiva områden och av stor vikt för det demersala yrkesfisket. Mot bakgrund av det är ett ankringsförbud för fritidsbåtar ett så oerhört förvånande utspel att man börjar fundera på var förslaget kommer ifrån.

Merparten av hårdbottnarna kommer alltså skyddas från yrkesfiske och sportfiske genom fiskereglering. Med tanke på den tidigare beskrivna historiken i frågan om fiskereglering, där sportfisket regleras utifrån en potentiell risk utan minsta koppling till det i de här sammanhangen normalt använda begreppet *betydande påverkan*, undrar vi givetvis vad länsstyrelsen anser sig ha för regleringsmotiv denna gång. I jämförelse med ett enda tråldrag bör all den i sammanhanget ganska ringa fritidsbåtsankringen på Bratten vara av obetydlig och knappt mätbar påverkan. De argument som framställts från länsstyrelsens sida sammanfattas nedan.

Länsstyrelsens argument att det inte förekommer särskilt mycket ankring på Bratten är givetvis korrekt och baseras på Sportfiskarnas kunskapssammanställning om fångster och fisketryck. Sportfisket ute på Bratten är sedan utfiskningen av våra kustfiskbestånd oerhört attraktivt tack vare att det är ett av väldigt få områden i Västerhavet där sportfiskare fortfarande har chans på stor fisk. Området ligger dock långt ut till havs och de tillfällen man faktiskt kan fiska där ute är så få att när tillfälle väl ges vill man ha möjligheten att stanna ute länge. Detta innebär ofta nattankring, det vill säga att man fiskar och övernattar till påföljande dag i en ankrad båt. Ankringen är komplicerad på dessa djup, men är nödvändig för nattfiske och ger samtidigt möjlighet till att ligga still och fiska effektivt på en plats. Sportfiskare föredrar att ankra på lerbotten, eftersom det föreligger risk att fastna med ankaret bland hårda strukturer.

Det andra argumentet från länsstyrelsen, att tekniken utvecklats för att hålla båten still över ett fiskeområde, är också korrekt. Men det förutsätter i nuläget att en privatperson har tid och framförallt ganska mycket pengar att investera i en så kallad frontmonterad elmotor med tillhörande utrustning, inklusive en GPS-mottagare som bidrar till att hålla båten still på en given plats. "Elektronisk ankring" som begreppet ofta kallas baseras på batteridrift och är därför begränsande i det avseendet, och därmed sällan aktuellt för ankring en hel natt. Däremot går utveckling och prisbild på dessa elmotorer åt rätt håll och fler och fler båtar kommer framöver att använda sig av denna metod, men för nattankring är den begränsade batterikapaciteten fortfarande ett problem.

Det tredje argumentet som länsstyrelsen framfört är att det inte är relevant att jämföra ankringsförbud med den intensiva bottentrålningen i området, eftersom det inte är trålade mjukbottnar man vill skydda, utan revstrukturer. Vi ber att få påminna länsstyrelsen om att sportfisket i förmodligen snart beslutat förslag redan utestängs från merparten av ravinsystem och hårbottnar på Bratten genom fiskereglering. Att det skulle kunna dyka upp nya intressanta revstrukturer i den nya sjömätningen som man vill skydda kan inte heller vara ett rimligt argument till ankringsförbud, eftersom bottentrålningen är mycket intensiv på Bratten och sannolikt redan trålar i de här områdena. Att ytterligare begränsa yrkesfisket genom en ny internationell process liknande den som genomfördes 2012–2013 är ganska osannolik. Dessutom är sportfisket klart enklare att fiskereglera genom nationella föreskrifter.

Det återstår alltså enstaka intressanta hårbottenområden för sportfisket att utforska, och ändå anser länsstyrelsen att det är rimligt att föreslå ett ankringsförbud över 120 000 hektar yta? Vi kan inte göra någon annan bedömning i frågan än att man vill ha bort sportfisket från Bratten. Länsstyrelsens uppmålade problembild av sportfisket är, och har under hela

Brattenarbetet varit, gravt osaklig. Vi tycker att kunskapen för att bättre hantera de här frågorna borde finnas internt på länsstyrelsen.

Utöver att förslaget är orimligt och oproportionerligt upplever vi att bevarandeplanen inte verkar vara förankrad inom länsstyrelsen, där det är tveksamt om Vattenavdelningens fiskesakkunniga fått vetskap om förslaget. Därtill har inga andra organisationer som förbundet pratat med hört talas om att bevarandeplanen är ute på remiss. Processen verkar inte ha gått rätt till, vilket i så fall skulle vara både märkligt och allvarligt med tanke på hur mycket Brattenarbetet har diskuterats av alla inblandade sedan 2012. Sammanfattningsvis tar vi för givet att ansvariga chefer reder ut samtliga dessa oklarheter.

För Sportfiskarna,

Anders Karlsson
Bitr. generalsekreterare

Markus Lundgren
Fiskevårdschef